

DIVATLAP A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj: **Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordatva**: Egész évre (jan.—dec.) **5 ft.** Félévre (jan.—jun.) **3 ft.** Negyedévre (apr.—jun.) **1 ft. 50 kr.** A Politikai Ujdonságokkal együtt: Egész évre (jan.—dec.) **9 ft.** Félévre (jan.—jun.) **5 ft.** Negyedévre (jan.—mart.) **2 ft 50.**

EREDETI DIVATTUDÓSÍTÁS.

(Pest, okt. 7.)

ig a legujabb divatcikkek tárgyilagossb előszámlalását jövő számunkra hagyjuk, midőn ismét egy csinos divatképet adandunk — ezuttal alkalmat veszünk olyan általános nézetek előadására, melyekre már rég utalva érezzük magunkat.

A magyar nemzeti diszöltözet már két éve általános közéleti viselet, s most már nem a pusztá elmélet, de maga a gyakorlat, a tapasztalás érlelt meg e részben nézeteket, melyeket elvitázni nem lehet. Vizsgáljuk s illetőleg jegyezzük föl sorra ez észrevételeket, mint megannyi szabályokat.

Első az, mikép a magyar nemzeti jelmez, hogy közéleti viseletül állandóvá lehesen, mindenekelőtt — a lehető legegyszerűbbnek kell lennie, a minthogy az eleinte fölmerülő sok cifra alak s tarka színvegyület — kivált a férfiruhánál, már-már elis tünedeztek, s helyettük az egyszín s főleg az elegans fekete foglalt helyet. A mindennapi, a hétköznapi, a foglalkozásbeli szavak már magok kifejezik, hogy az erre való öltözet nem lehet sem pompás, sem ki-

rívó, sem eltérő a közönségestől. Sőt épen a magyar öltözet közéletivé állandósulhatásának főfeltétele az, hogy mennyiben egyszerűsíthető, közönségesíthető s a különféle gyakorlati foglalkozások s polgári állapotokhoz mennyire általánosítható. Egész Európa civilizált népeinek közös viseletét, az ugynevezett nyugoti vagyis francia divatot — a kornak polgárias szelleme lengi át s alakítja, és e szellemhez kell idomulnia mindennek, a mi állandóságra törekszik.

Második észrevétel, hogy a közéleti öltözet mai nap már — még a legmagasb körben is — nem tűri a drágát, pompás fényt, miután a középkori nagyuri pompát leszorítá az életből a föntebb is érintett polgári szellem, s miután — hogy röviden mindent mondjunk, — az anyagi pompának, a holt fénynek szerepét az élő izlés, az elegancia foglalta el, mely mindenesetre kedvesebb lény amannál, s a haladás eszméjét képviseli a divat változataiban is, mert a drága, fényes ruhát fölveheti akár-mely filiszter, s pompázhat benne, de az egyszerűben kiki csak jó izlése által tünhe-

tik ki, s ezzel ajánlja magát, épen úgy mint a szólam a modor által, miután meg van írva : le styl est l'homme.

A főntebbiekből következik, hogy a magyar közéleti viseletben is főszabály az egyszerűség, az izlés, az elegancia, s azon divat műárus a legszerencsésebb, a ki e szempontoknak legjobban megfelel, s míg enélkül a legfényesebb legdrágább ruha — kivált a jelen adóharács idejében — nevetségessé válhatik, másrészt az lesz az irányadó, a valódi divathős, a ki a legnagyobb egyszerűségben a legfőbb izlést egyesíti.

Harmadik észrevétel, hogy — a mi drágább, az nem lehet oly hamar változó. A magyar ruha, még ha legegyszerűbb is,

mégis valamivel többbe kerül a francziásnál, — minélfogva a tovább viselhetésben kell egyensúlyát föltalálnia. A nemzeti öltöny nem szűnik meg elegans lenni soha; avvagy nem apáink viselték e ezer évvel előbb? Ha a magyar ruhában is gyors változást keresünk, akkor ellenmondunk az érzületnek, mely azt létrehozta, mert hiszen akkor az sülné ki, hogy nem hazafiság, de hiú tündöklés, különczködés vagy üres piperedüh, muló szeszély vezetett bennünket e lépésre!

Annálfogva egyszerűség, jó izlés, állandóság legyen a jelszó, ha azt akarjuk, hogy nemzeti viseletünk becsületünkre is váljék, és tartós is legyen.

H E I N É B Ó L.

I.

Szívélyesen búcsut vesznek
Kik egymástól messze mennek.
Sohaj ajkon köny a szemben,
S egy fájó húr rezg a szivben.

Csak mi ketten nem könyeztünk
S nem sohajtott megtelt szivünk;
Sohajtások és a könyek,
Csak ezután következtek!

II.

Keblünk lángolt szerelemben,
Mit sem tettünk egymás ellen.
Sokszor „férj és nőt“ játszottunk,
De soha sem czivakodtunk.
Néha-néha csókolóztunk,
Örvendettünk játszadoztunk.
Játsztunk „bajos“ t gyermekesen,
Elbúttunk a völgyen bérczen
Utoljára úgy elbúttunk,
Hogy egymásra nem találunk . . .

ZOMBORI GEDŐ.

KI A HOGY KEZDI, UGY VÉGZI ÉLETÉT.

(Folytatás és vége.)

„Megeshetik.“

„Nem lesz talán ön előtt titok, hogy én miss Morpethet szeretem, hogy imádom! hogy ez a vonzalmam részleg viszonzásra talált, legalább én azt hittem, a mig ön itt meg nem jelent. E perctől fogva a kisaszszony másképen viseli magát, és ő többé nem az, a ki volt.“

„Bizonyosan van oka rá és következőleg

joga is valamely fiatal hölgynek, hogy meggondolkozzék és fontolóra vegye a következményeket, mielőtt kötelező viszonyra lépne olyan férfival, kinek körülményei teljességgel ismeretlenek előtte.“

„Én nem foghatom ugyan fel, hogy mi jögon kér ön tőlem ilyen fölvilágosítást? De ha oly annyira kívánja ön, jó, hát én mindent elbeszélék. Nincs miért szégyelnem

magamat sem származásomra, sem körülményeimre való nézt.“

„Merő fül vagyok.“

„Én egy igen régi bretagnei család tagja vagyok. Atyám hajós-kapitány volt; Brestben halt meg. Halálakor még csak 15 éves valék és tengerész-orvossá képeztem magamat. Másfél éve már, hogy e hivatalomból kiléptem. A mi vagyonomat illeti, mondá a fiatal ember rezgő hangon, hát 400,000 frankom van, a mit, ha kell, be is bizonyíthatok.“

„A mit ön itt nekem elbeszél, kétségkívül megnyugtatóna a fiatal hölgyet. A mi pedig engem illet, engem e puszta felfödözés még nem elégít ki.“

„Sire! e kételyek becsületesemet látszanak gyanusítani!“

„Önök e kételyeket okosoknak és észszerűeknek kellene találnia!“

„Minő joggal kérdez ön mindenekelőtt ilyesmiket tőlem, és különösen minő joggal kételkedik ön szavaim igazságában?“

„Semmi mással, mint a barát jogával, kit a miss Morpeth sorsa igen közölről érdekel.“

„Most rajtam volna a sor kételkedni. Nem tudnám-e most én is jogosan mondani, hogy engem az ilyen magyarázat nem elégíthet ki?“

„Ne feledje ön, uram, hogy nem én kértem fel önt ez értekezésre. Ön akart engemet bizalmasává felavatni, s nem én kerestem ez állást. A mit én önnek mondani akartam, azt már megmondtam, s így ezenel „jó napot“ kívánhatok.“

E perczben miss Morpeth közeledett a két férfiúhoz.

„Mindjárt jövök édesem,“ mondá a britt, elébe sietve a hölgynek, míg de Launayt magára hagyta, ki egészen el volt merülve — gondolataiba.

Valóban igaz, hogy ez a miss Morpeth vagy megszokta túlon túl a kaczerkodást, vagy pedig a fiatal ember érté őt egyáltalában félre? Oh, hiszen mindaz, mit ő rokonszenvenek tartott, eltűnt nyomtalanul, mint egy álom! Avagy csakugyan érezett iránta, s csupán csak valamely különös okból nem merte, — vonzalmának mr. Burns előtt tovább is jelét adni? De Launay nem tudott magával e tekintetben tisztába jöni!

A miut este felé megint meglátta miss Morpeth-et, a megsértett és kinzott szerelem hidegségével vonult előle félre. Szerelemfúltását, már a mennyire lehetett törekedett elpalástolni és elnyomni; sőt a Perchot kisasszonyhoz is közeledett, nem kis öröme a mamának, ki azzal segíté ki fülígpirult leányát a zavarból, hogy nagybátyjához, a polgármesterhez, a családi erények példányképéhez hasonlította.

Morpeth Fanny pillantata komoly, mondhatni ünnepélyes volt. De a mint nap nap után mult, anélkül, hogy a kölcsönös idegenkedés megszűnt volna, szemlátomást komorabb, komorabb lön. Gyakran a türelmetlenség indulata, a remegő várakozás keltelye volt arczában olvasható, és nem egyszer vette de Launay észre, hogy a levélhordót gyakran megszólítá. Végre eljött a várva várt levél, — egy köteg; ezen postai jeggyel „Brest“ ellátva; midőn remegő kezekkel átvevé, — arcza fehér volt mint a márvány. Habozó és mégis gyors lépéssel, sietett vele Burns urhoz, mintha élete függne e levéltől.

De Launay látta ezt és féltékenysége azonnal lángra gyuladt. Elkeseredve és bosszankodva afölött hogy egy más kedviért mellőztetik, visszavonult s a fák sudarai közé menekült. Egy lóczát keresett ki magának, hol háborítlanul meghányta-vetette balsorsát, mely őt gyermekkorától fogva minduntalan üldözi. Itt legalább nem volt leskelődő szem, mely arczáról leolvassa azt a szívzaggató fájdalmat, mit a meg nem érdemelt mellőzés ültetett kebelébe!

Nem sokáig ült így, midőn egy szép kacsó érinté meg, langyos szellő gyanánt, vállait és Morpeth Fanny állott előtte. Ő maga állott előtte, — nem volt az álomlás. Oly édesen és oly bensőleg nyugodott rajta a leányka tekintete; — egyik kezét odanyujtá neki a kibékülés jeléül s a megújult egyetértés forró zálogául, de másik kezében azt a levelet nyujtá oda neki, mely féltékenységét lángra gyulasztotta volt, és néki annyi fájdalmas perczet szerzett.

Pár szóváltás elég volt arra, hogy ismét a legbensőbb egyetértés uralkodjék közöttük. Angyali mosolylyal nyujtá át Fanny a Brestből érkezett iratot. De Launay olvasott:

Burns urnak!

Igen tisztelt uraság!

Felszólítása következtében a kérdéses egyénről való tudakozódásom eredménye ez. — Egyetlen fia a meghalt hajós-kapitány De Launaynak, ki e városban 1820-ban szenderült jobblétre. Keresztneve Eduard. Tengerész-orvosi minőségben volt itten az itteni börtön-kórodában. Mult év aprilis havában lépett ki hivatalából s még pedig önszántából, minthogy, a mint beszélik, nem jelentéktelen vagyont örökölt egy távoli rokonától. Ezen rokon nevét nem tudhatam meg.

Jelleméről mindenki a legkedvezőbben nyilatkozik. Takarékos és redszerető ember. Másolat a rendőri hivatalból . . . szám . . .

Legalázatosabb tisztelői

Rochefort és társa.

De a fiatal emberre más hatást gyakorolt a levél, mint a leányra. A vér arczába szökelt, és oly tekintettel, mely benső felindulását nem rejtegeté, szólt így a leányhoz:

„Én vagyok-e ily tudakozódások tárgya? Ezen az áron és ha azon bizalom, melylyel meg akarnak ajándékozni, csak ily okiratok alapján nyerhető el, ugy ezerszer inkább mondok le legragyogóbb, legbensőbb vágyaimról, mint sem a miss Morpeth férje és az ily mélyen gyökeret vert és talán ki sem írtható gyanunak legyek czélja!”

„Eduard, ön így beszél?”

„Szinte szívemet érzem kettérepedni, midőn így szólok; de istenemre, büntetlenül nem fogta ezt senki sem cselekedni! Hah! azonnal fölkeresem én ezt a buzgolkodó angolt.”

„Maradjon itt, ön nem tudja, mit cselekszik!”

„Ugy, ugy! De azt mégis igen jól tudom, hogy szereti önt.”

„Esküszöm, hogy szeretete, csak a jó akaró barát értelme!”

„Ugy hát mondja meg ön nekem, mi joggal gyakorol ő az ön ügyeire olyan befolyást?”

„Kérem önt, ne akarja ön ennek az okát kifürkészni! Holnaputánra lekötelezem magam, e titokról letépni a fátylat. Mostanra pedig elégedjék meg ön e magyarázattal, hogy rokonom, igen közelről rokonom, kit

egy pár nap mulva nevezhetek olyan néven mely őt megilleti. Várjon ön még csak egy pár napig, kedves Eduard, míg egy általa megsebesített hadnagyról bizonyost tudand, aztán nem lesz többé közöttünk titok!”

„Kedves Eduárd“-nak nevezte őt! Ily édes megnevezésnek le kellett hűtnie forrongó indulatát. Az a fél felfödözés, azon biztosítás, hogy mr. Burns csak rokona, közeli rokona miss Fannynak, kielégíték őt! A fiatal frank boldognak érzé magát. Nem csoda, ha tíz perczcel később a levél, mr. Burns, Perchhof kisasszony és — Morpeth Fanny kivül az egész világ el volt feledve.

A szerelmesek legnagyobb meglepetésére a csengő harang már estebédre hívott. Előttök csak öt percznek tetszett az elenyelgett idő.

„Ily gyorsan kell hát, mondá a fiatal ember, elválnunk Fanny? Remélhetem-e, hogy holnap este megint látjuk egymást itten?”

A tulboldog leány megigérté, hogy igen.

„Ugy hát — folytatá De Launay, gondoljon olykor reám addig is. És hogy ezt annál bizonyosabban tehesse, fogadjon el tőlem valamit emlékeztetőül.”

„Oh! erre nincs is szükség Eduard.”

„De mégis! Én kérem önt! Vigye el ön ezt!” E szavaknál egy kis szekrényt vett ki zsebéből.

„Ez ereklyét sokáig viselték családunkban. Legyen ez közöttünk a biztosítás, hogy atyám e perczben áldólag néz le reánk!”

S ezzel egy csodaszép melltűt szurt föl öltönyébe. Talán egy szüz csókot is merészelt nyomni a leányka homlokára; azután elkísérte őt az étterembe, hol az asztal már meg volt terítve.

A társaság nagyobb része egy csoportot képezett, és a legujabb afrikai felfödözések titkaiba merült. E csoportba vegyült Eduard is, résztvevén a beszélgetésben. Miss Morpeth ellenben a mr. Burns társaságában volt, ki a teremnek egy félreeső szegletében ült és egészen el látszott merülni. Midőn Fanny közeledett feléje, felállt és pár lépésnyire elébe ment. De alig hogy észrevette a melltűt, melyet a lánynak Eduard

adott volt, egészen elhült, és az ékszerre irányzott merev tekintettel kérde:

„Honnan kapta ön ezt az ékszert?”

A szegény leány ujja hegyéig elpirult. Elárulta titkát akaratlanul.

„Kitől kapta ön ezt a melltűt? kérde Burns növekedő haraggal. „Kitől kapta ön?”

„Ajándékba kaptam.”

„Kitől?”

Fanny hallgatott.

„Bizonyosan, oh! bizonyosan attól a Launay urtól? Hiszen ugy legroszabb sejtelveim is teljesezésbe mennek.”

„Nem értem önt!”

„Engedje meg ön, hogy közelebről szemügyre vehessem ez ékszert.”

A lány oda nyujtá a melltűt. Burns jól megnézte, valahol egy kissé megnyomintá, s egy kis fedél nyílt fel gyorsan, a mely alatt pár szál haj volt látható.”

„Tudtam, hogy nem csalatkozhatám. Csak fiatalsága — hoz zavarba! Mondja csak miss Morpeth, megmondta-e önnek De Launay, hogy miként jutott ez ereklye birtokába?” „Azt mondá, hogy családi ereklye, s anyjáról maradt reá.”

„Ézt mondta önnek? — Bizonyosan?”

„Bizonyosan ezt mondta.”

Mr. Burns pár perczig gondolkozni lát-szott. Aztán oda lépett azon csoporthoz, mely még mindig a délafrikai veszélyes utazásokról és vad-népekről beszélt. Azután e szavakkal szakítá meg a társalgást:

„Életveszélyben nem csak az afrikai utazók forognak, én már európai utazásaimban is forogtam életveszélyben.”

„Angolhonban talán?!” kérde de Launay kit némileg boszantott a váratlan közbeszólás.

„Csalódik ön, uram! Frankhonban történt azon országban, mely polgáriasultságára, olyan büszke. Itt támadtak meg engem az orgyilkosok s alig mentém meg életemet.” „Oh! kérjük beszélje el ön nekünk! Hogy esett az?” kiálták mindenfelől, és a hölgyek közelebb huzták székeiket.

„Az én történetem, folytatá az angol, igen mindennapi esemény és ezért a legegyszerűbb a világon. De soha sem felejtetem el, mert komolyan megfogyasztotta mind az egészséget, mind vagyonomat. Brestből

a Bretagne felé utaztunk. Én egyedül ültem a postakocsin, és 400,000 frank volt nálam utalványokban. Utunk a szt.-mihályi szoroson ment keresztül.” E név hallatára De Launay megmerevült a rémülettől. Feszült várakozással hallgatta a britt elbeszélését, ki őt folytonosan kísérte szemével.

„Mikorára oda érkeztünk, már beesteledett. Egyszerre csak valami egyiptomi gulához hasonlító sziklához értünk. A kocsi reá nézett és így szólt: „az Irglas.”

„De alig hogy e szót kiejté, egyszerre csak letépték lováról. Én azonnal kiugrottam a szekérből. De ugyanazon perczen egy láthatlan kéz úgy fejbe vágott, hogy elkábultan rogytam össze, vérembe fűrödvé.

Csendes morgás, irtózat és bámulat tölté be a termet; De Launay egy szoborhoz hasonlított, oly mozdulatlanul állott ott.

„Midőn ujra magamhoz tértem, láttam, hogy egy halász viskójába hoztak volt. A halász maga lelt meg, látszólag félholtan, ki engem aztán a legnagyobb gonddal ápolt. A kocsi megölve, a szekeret kirabolva találták.”

„És nem akadhatott-e rá az orgyilkosokra azután?” kérdeék többen.

„Eddig nem. De ha nem csalatkozom, valamivel közelebb állok most a felfödéshez!”

Az elbeszélő mindig csak a De Launay arczára nézett.

„Az elorzott tárgyak közt volt egy ékszeres szekrény is, a melyben sajátos szerkezetű ereklyék is voltak; a többi közt egy melltű, mely ehhez, a melyik íme itt van a kezemben, a mesésig hasonlított.”

Mindenki oda sietett mr. Burns-hoz, hogy szemügyre vehesse a melltűt, melyet kezében tartott; egyetlen egy ember volt az egész társaságban kit nem látszott érdekelni, s ez egy Launay Eduard volt. De ez a részvétlenség nem volt önkéntes, mert a fiatal ember annyira elveszité eszméletét, hogy a falhoz kellett támaszkodnia.

„De nagy ég!” kiáltá egy a sok közül, a legjobb szándékkal, — „mi lelte Launay urat? Hiszen rosszul van?! — Mi legyen ez?”

„Ezt én magyarázom meg önöknek!” — mondá mr. Burns kemény, haragos hangon, — „ez azt jelenti hogy — — —”

„Az istenre kérlek, atyám, hallgass,“ — kiálta Fanny, félbeszakítva beszédét, mi alatt karjaiba rohant. „Hallgass, ha gyermek szereted!“ és öntudatlanul összerogyott.

„Atyja! — ő az ő atyja!! Ugy el vagyok veszve!“ dadogott Eduard és örjültként rohant ki a teremből — és eltűnt mint a vilám. Miss Morpeth-t szobájába vitték. Erős láz kezdé borzongatni, és orvos után kellett küldeni a városba. Végre könnyedén elszunynyadt, és atyja felhasználta e pillanatot, hogy a mellette levő szobában, egy már elkezdett levelet bevégezzen. Alig ült le, midőn az ajtó nyílt és rajta De Launay lépett be. A fiatal orvos megsemmisülve, zilált arczczal állott előtte, s Burns szánalmat érzett szívében.

„E látogatást ön hihetőleg nem várta!“ mondá a belépő, megtört, elnyomott hangon.

„Igaz, igaz!“ felelt Burns, ki nem állhatá ki a Launay tekintetét.

„De én egy magyarázattal tartozom önnek.“

Mr. Burns hallgatott, de tekintetében sokat mondó kétely honolt.

„Ne legyen önnek oka, mentegetődzésben kétkedni!“ folytató Eduard: „mindenekelőtt bevallom, hogy ha nem is vagyok sajátlag bűnös, de eléggé vétkes, hogy legelkeseredettebb ellenem gyűlöletének és boszújának is gyönyört szerezhetne helyzetem. A mi a bűnbene részvételemet illeti, melynek ön áldozata lön, ime e bizonyítványok fölmentenek vádjáról, melyek arról tanuskodnak, hogy én ez idő tájt a csendes tengeren voltam.“

E szavaknál okiratokat tett le De Launay az angol asztalára, melyek hitelesen bizonyíták szavai igazságát.

„Honnan vevé hát ön a melltűt? — önnek tehát még is kellett tudnia e rablásról?“ — kérdé az angol.

„Hallottam fölöle.“

„De hiszen ön úgy adá e melltűt leányomnak, mintha azt családjától kapta volna; azt következtessen-e ebből, hogy...“

„Semmiképen nem! — családom híres volt becsületességéről.“

„Szerencsétlen fiatal ember, de hát hogy lehet ön még is részese a dolognak?“

„Egy végrendelet következtében. Figyelen ön reám; mindent elbeszélék.“

És De Launay felfödözé röviden az igazat mr. Burns előtt.

Midőn elbeszélését bevégezte, az angol gondolkozni látszott. A fiatal orvos azonban gyorsan felkelt és így szólt:

„Az ön 400,000 frankja a bankban van. Ime, az utalványok; már törvényesen át is irattam az ön nevére, és itt van az ékszeres szekrény, melyben a többi ékszer vagyon, melyért egy szerencsétlen órában becsületet, szerencsét és életet áldoztam fel.“

Most a britten volt a sor bámulni. „Sir! — úgy mond — azon magyarázat, melylyel a helyzetet fölvilágosítá, — elrablott vagyonom gyors és teljes visszaadása, bennem a legellentmondóbb érzelmeket költik fel. Habozva ingadozom két hatalmas szenvedély között. Egyfelől megérdemlett szemrehányásokkal szeretném önt elhalmozni, másfelől cselekedetének hálás elismerésében kezet szeretnék önnel szorítani. — De mindemmel is, nem titkolhatom, hogy nagyot hibáztam.“

„Mondja ön vétkeztem. Vétkeztem, ah! mert gyöngé voltam.“

Hosszu szünet váltá fel a társalgást, mely után a fájdalomtól eltiprott hangon folytató az ifju:

„De menni akarok. Talán soha se látjuk egymást, többé.“

E perczen lépett be Fanny s a két férfi közé állott.

„Mit keressz itt! — kiálta a meglepett atya. — Távozz, s maradj szobádban. Parancsolom.“

„Sir!“ kiálta Eduard remegő ajakkal; — azután Fanny felé fordult:

„Ön sírt! isten jutalmazza meg e könnyüket! Áldásom kísérje önt, ha én nem is lehetek többé az ön közelében.“

„Mindent hallottam!“ zokogott miss Morpeth.

„Így hát már elítélt engemet — ön megvet, ön kárhoztat engemet?“

„Soha, soha!“ kiálta a szerencsétlen leány; az ifju karjaiba rohant, és keblére sírta könnyeit. Egy perczig összefolytak könnyeik!

Mély csend uralgott, melyet csak halk zokogásuk szakasztott néha félbe.

Mr. Burns el akarta őket egymástól választani.

Fanny megelőzte őt, mert önként bontakozott ki az ifju karjaiból.

Bátran atyja elébe állott, és határozott hangon mondá :

„Atyám én megesküvém, hogy az övé maradok!“

„Talán elment az eszed?“

„Megtartom eskümet. Örökre övé maradok!“

„Launay, kiálta az atya, az égre kérem, mentse fel ön leányomat ígérésétől!“

És egy esdeklő arcjátékával közeledett a fiatal ember felé.

„Megállj!“ kiált a lány, a két férfi közé rohanva! Felindulása az örjültséggel volt határos, mely fontolgatni nem képes többé. Térdeire rogyott atyja előtt! forró könnyek áztaták arcját.

„Megállj, atyám! Gyermeked valék, a legforróbb szeretettel szerettelek mindig, sőt a mi több, imádtalak, mint valamely felsőbb lényt. De ez órától fogva Eduard az én férjem. Vesd meg őt, ha úgy akarod, ha úgy határozta el. De én követem őt, megosztom átkát és balsorsát. Feladatom leend

őt vigasztalni, s kárpótolni határtalan veszteségét. Nyomorban, szerencsétlenségben, szegénységben egyaránt vagyok én az ő neje, örökre hozzá fűzött hites társa! És ha kitagadsz, ha nem ismeresz el többé gyermekednek, — én őt, mint feleséghez illik, akkor is követem!“

Ezzel fölugrott és karjaiba zárta De Launayt.

A dühösségig felingerelve rohant most atyja oda, hogy letépje gyermekét a bűnös nyakáról! Aztán fölemelé karját — mintegy elhatározva, hogy De Launayt leüsse lábáról!

„Vissza!“ kiálta Launay, „semmi erőszak! Ne féljen ön — nem tépem le ez angyal szivéről! Jobban ismerhetne most már! — Vigye el gyermekét szelíden, de mindjárt. A kifejlés közel! — Hát még sem látja, hogy mindjárt meghalok?“

A szép teremtés a Launay nyakán, sikoltott egyet, aztán még szorosabban karjai közé fűzte. Launay — reá nézett — keserűen mosolygott — erősebben szívéhez szorítá, — aztán a hölgy vállára konyult a fiatal ember feje és — -- a halál ölébe!

(Francziából.) F. A.

NAPOLEON ÉS A FEHÉR ASSZONY.

(Folytatás és vége.)

Hallgatott és megint figyelni látszott. „Ah,“ kiálta szünet után, hevesen fölegyenesedvén, „ez sok! Egész Európa nem bir engem megbuktatni, nevem parancsol a sorsnak!“

És talán saját hangjának hatalmából fölbresztve, felütötte a császár szeméit, és hosszú, sötét tekintettel nézett körül.

„Ah,“ szóla, kezét nedves homlokára téve, „mily rettenetes álm volt. Atyám állt előttem, és hirdette nekem a jövőt. Szerencsétlenséget és romlást jövendőt! Rokonaimtól in'ett engem, vezérnagyaim háladalanságától! *) Már másodszor tűnik föl előttem e jövendölés, és épen úgy mint most

apámat láttam és hallottam, úgy beszélt hozzám a vén varázslónő is Egyiptom gulái mellett.“ És a császár, mélyebben elmerengve, halkán mormogá maga elé : „Két nőd lesz,“ szóla hozzám az egyiptomi varázsnő, „az egyiket közülök igazságtalanul fogod magadtól eltaszítani, — ez lesz az első; a második fiut fog neked szülni, de ő vele elkezded szerencsétlenséged is. Nem sokára vége lesz boldogságodnak és hatalmadnak. Minden reményed meg fog csalni, erőszakkal el fognak téged üzni, és idegen földre küldeni, mely környezve lesz tengerek és szirtektől. Óvakodjál rokonidtól! Saját véred föl fog lázadni ellened! — Bah!“ kiálta hirtelen a császár, fejét hamar fölemelvén, „mindez csak bolondság. Ezen kastély rémképeivel töltött el engem, kísérteteket érzek

*) N. saját szavai. L. Le Normand. II. 420.

a levegőben, és álmaimból jövedöléseket csinállok. Le fogok feküdni!”

És másodszor közelgett a hálószoba ajtajához. De hirtelen visszajejt, és lángoló, elmeresztett szemekkel nézett az ajtó felé.

Ott állt egy magas női alak, karjait az ajtó fölött kiterjesztvén, mintha a császárnak tiltani akarná a kijárást. Hosszu, fehér öltöny fedé karcsu, büszke alakját, fekete fátyol takarja el keblét, és magasra emelt fejét. De a fátyol átlátszó szövetén keresztül tünt ki egy halavány szép női arcz, melynek szemei kardélekként világlottak.

Napoleon néma ijedségtől ragadtatva meg, sötét tekintetét erősen és elválhatlanul függeszté a jelenésre, mely most fölemelt karokkal lépett elébe.

A császár, akaratlanul összerendezvén, egy lépéssel hátrált, és kezét azon karszék támaszára tevén, melyen előbb ült vala, sötét, kémlelő szemekkel nézett a közeledő alakra.

„Te merészkedel, szemtelen, lábadat a Hohenzollerek lakjába tenni?” kérdé a jelenés tompa s fenyegető hangon. „Ide jössz, a halottak nyugalmaát háborgatni? Fuss, vakmerő, fuss, mert veszted itt elérend, megfog téged s megfojt. Utolsó órád eljőve! Készülj, hogy biráid előtt megjelenhessél.”

„Ah, tehát meg akarsz ölni, szép hölgy?” kérdé halk gúnnyal Napoleon. „Meg akarsz boszulni a veszteségeket, melyeket a szép Albrecht várgróf utódain Jéna, Eylau és Friedland mellett ejtettem? Valóban, azt hittem volna, hogy a szép orlamündi Kuningunda inkább barátképen fog üdvözölni, mert nem boszultam-e meg őt a Hohenzollerek hűtelen nemzedékén?”

„Gúnyolsz!” szóla az alak, „mert a kételkedés lakik szivedben, és az elbizottság lelkedben. Vigyázz, Bonaparte vigyázz, utolszor mondom neked, órád eljött, és minden lépés, melyet előre teszesz, romlásodhoz vezet! Fordulj vissza, Bonaparte, fordulj vissza, ha meg akarsz menekülni! Fordulj vissza, mert Oroszország csatamezei romlásoddal fenyegetnek! Fordulj vissza, mert az általad megfojtott lelkek Istenhez kiáltanak fel bosszuért és követelik véredet az övékért, büntetésedet egész népek meggyilkolt boldogságért. Fordulj vissza, Bonaparte, kerüld Németország földjét, és ne merd is-

mét túllépni, mert szégyenítő meggyőzetés lesz sorsod! Térj vissza Franciaországba, iparkodjál kiengesztelni azokat, kik kárhoztatnak téged, mint hitszegőt és hűtelent!”

„Ki merne engem hitszegőnek és hűtelennek nevezni?” kérdé mohón Napoleon.

„Ki?” szóla a jelenés, egy lépéssel közeledvén a császárhoz, és a fátyol alól rá meresztvén sötéten lángoló szemeit. „Azok, kiknek valaha örök hűséget esküdtél, kiket testvéreidnek nevezted! A filadelfiaiak!”

A császár összerendezte és halálsápadtság fedé arczát. Arczvonásai, melyek előbb gúnyos kifejezést mutattak, most komorak és rémületteljesek valának, s az ijedelem kifejezésével tekintett a jelenésre, mely büszkén s magasan fenyegetőleg emelt karral állott előtte.

„A filadelfiaiak?” kérdé Napoleon vonatva, és majdnem félénken. „Nem ismerem őket!”

„Te ismered!” szóla ünnepélyesen a jelenés. „Ismered és tudod, hogy a halhatatlanok örködnék fölötted, és büntetni fognak, mert megszegted esküdet!”

„Nem tudok semmi esküről!”

„Jaj neked, ha elfelejtetted! Ismételni akarom neked! A fontainebleau-i erdőben 1789-dik évben vala, midőn a testvérek gyülekezetében megjelentél és felvételért esdekeltél. A fontainebleau-i erdőben volt, hol a filadelfiaiak fölfogadtak téged szövetségükbe, és meghallgatták esküdet. Ismétlem ezen esküt?”

„Tedd, ha tudod!”

„Azt esküdted, hogy soha szabad ember ne engedelmeskedjék többé királyoknak, — halált esküdtél a zsarnokoknak, bármily czim alatt, bármily tulajdonságban tünjenek is fel!”

„Ez azon időbeli minden clubbnak, minden társulatnak eskümintája vala,” kiálta megvetőleg Napoleon.

„De a filadelfiaiak más írásbeli esküt követeltek tőled. Ez eskü így hangzott: „„Beleegyezem, hogy életemtől megfoszszanak, ha valamikor megbékülök a királysággal. Ennek Európából kiirtásához, tüzzel, vassal hozzájárulandok, s ha a társulat tölem ezen célra legdrágább kincsemet kívánja is, fel akarom áldozni.”” Megirtad

ezen esküt, és aláírtad nevedet véreddel.“ *)

„Igaz, hogy ezt tettem!“ mormogá Napoleon. „Bolond ember voltam, ki, mint minden más ember, a köztársaság lehetségéről álmodtam.“

„Hivő voltál és pártos lettél,“ szóla fenyegető hangon a jelenés. „A láthatatlanok meg fognak téged büntetni s elítélni, ha nem sietsz, kiengesztelni őket! Megfeledkeztél, hogy a filadelfiaiak járma alatt állsz; Napoleon császár oly hatalmasnak véli magát, az alávetett népek vérével a szent eskü szavait kitörülhetni, melyet egykor Bonaparte tábornok a fontainebleau-i erdőben a filadelfiaiaknak tett.“

„És van hatalmam arra,“ kiálta büszkén Napoleon. „Kinyujtom karomat Európa fölé, és ez porba hajol le előttem.“

„De a filadelfiaiak meg fogják törni karodat, és koronáidat porrá fogják változtatni, ha nem sietsz, kiengesztelni őket. Fordulj vissza, mert még van idő. Menj Franciaországba, mondj le a háborúról és hódításokról, Franciaország nem akarja a háborút, s megátkozza a zsarnokot, ki tőle és Európától megtagadja a békét. Fordulj vissza, elég vér ontatott már eddig! Esküdjél ezen órában szent esküvel, hogy le fogsz mondani dicsvágyadról, hogy nem akarsz tovább haladni a vétek és a vérnek útján! Esküdjél, hogy vissza fogsz térni Franciaországba, már holnap!“

„Soha!“ kiálta Napoleon hevesen és haragosan

„Esküdjél, hogy visszafordulsz, vagy megfojtlak!“ kiáltott föl a jelenés. „Megfojtlak, mint meg szokták fojtani a farkast, ki az ártatlan bárányokat marczangolja!“

„Nem, nem, és ismételve nem!“

„Ah, nem esküszöl, inkább meg akarsz halni!“ kiálta a jelenés és egyetlen ugrással a császár oldala mellett termett, megfogá őt vas ökleivel és leveté ő a kar-székre. „Tehát meg akarsz halni,“ ismétlé vad mozdulattal, leszakítván fejéről a fekete fátyolt és arcát fedetlenül mutatván. Ezen arc egy holttestnek hamuszínü képe volt, a szintelen, vértelen ajkak fenyegető haragban vonaglottak, a vérrel elfutott vörös szemek dübben lángoltak.

„Meg akarsz halni,“ kiálta a jelenés harmadszor. „Tehát halj meg!“

És karjai, mint két vasabroncs, kulcsolták körül Napoleon mellét, szemei befuródtak arczába, ajkai kinyíltak, hogy a legrettenetesebb fogak két sorát mutassák, melyek mellét marczangolni készültek.

Megakadt a lélekzet a császár mellében, a vasabroncsok mindig szorosban zárkódtak körüle, erejét fogyni érezé, — s utolsó erőködéssel átható sikoltással segítségért kiáltott.

„Sire, Sire, ébredjen föl!“ szóla egy aggályos hang mellette. Napoleon fölrettent, és vad mozdulattal taszítá el a kezét, mely karját érinté. „Ki van itt?“ kérdé haragosan.

„Sire, én vagyok! Constant!“ mondá a hü komornyik. „Hallottam a mellékszobában felséged nyögését és kiáltását, berohantam, s láttam felségedet a támlásszéken aggodalmasan hanykolódní. Rosz álom látszott felségedet kínozni, és azért merészkedtem fölébreszteni.“

„És jól tetteid, Constant,“ szóla a császár. „Ah, barátom, mily rettenetes álom! A fehér asszony volt itt; mint egy tigris rohant reám, és meg akart fojtani és véretem kiszíni.“

„Felségednek volt már egyszer hasonló álma,“ szóla mosolyogva Constant.

„Hol? Hol volt az?“ kérdé Napoleon gyorsan, leszárítván homlokáról a hideg verítéket.

„Sire, Erfurtban vala, midőn Sándor császár ott volt.“ *)

„Igen, emlékszem már,“ mondá a császár halkan. „Ugy látszik, hogy a mint Sándorhoz közeledem, ezen gonosz álom visszatér. Talán inteni akar a sors? Talán ő lenne a farkas, ki egykor marczangolni fogja mellemet? Ah, valóban iszonyu álom volt, és még mostis úgy tetszik, mintha nem álmodtam volna, hanem mindez igazán megtörtént volna.“

Hosszu, kémlelő tekintetet jártatott körül a tágas elhagyott szobában. Minden még úgy volt, mint első belépténél. A földképek mégcsendesen ott feküdtek az asztalon előtte, a tarka tük még hosszú sorokban, mint kis

*) Le Normand. II. 516.

*) Constant, Memoires, IV. 79.

seregek emelték föl fejeiket és csatarendben álltak egymás ellenében. Csak a gyertyák voltak majdnem mind leégve és úgy, mint a kandalló tüze, kialudni készültek.

Napoleon dideregve emelkedett föl székéről. „Le akarok feküdni!” szóla.

Constant megfogá a karos gyertyatartót, és előre sietvén, kinyitá a mellék teremnek ajtaját.

Negyedórával később a császár már ágyban feküdt és Constant s Roustan visszavonultak a külső előszobába, hogy szintén aludjanak.

De álmok nem sokáig tartott; Napoleon egy hangos sikoltása fölébreszté Constantot, és ez ismét hamar a hálószobába rohant.

A császár fölegyenesedve ült ágyában. „Constant.” szóla, „most nem volt álom. Itt volt a fehér asszony, láttam őt egész tisztán, még nem aludtam, hanem szemeim s érzékeim még ébrek valának. Láttam a hosszú fehér alakot, fekete fátyollal, fedett fővel, ott a fal mellett a padozatból kiemelkedni. Egy ugrással ágyam mellett állott, és föl-emelte ökleit. Gyors kézzel fogtam meg őt, és hivtalak. Akkor kicsúszott kezemből és eltűnt. Állítom ugyanazt, mit d’Espagne gróf mondott már, hogy itt valami sülyedőnek, valami csapajtónak kell lennie. Hidd ide Roustant, vegyetek gyertyát és vizsgáljátok meg a falakat és a talajt.”

A komornyik sietett Roustant behívni, és kezökbe vévén egy gyertyát, gondosan vizsgálták a falakat és a talajt, sülyedőt vagy csapajtót keresvén.

De kutatások hiába vala. A talajnak tölgy kockái sűrűn voltak egymásba illesztve, a sötét bársonyszőnyegek mindenütt erősen voltak a falhoz ragasztva.

„Tehát a fehér asszony ismét ingerkedt velem,” mondá a császár. „Menjete, feküdjünk le!”

A két komornyik visszavonult, s újra aludni iparkodott.

Egy óra telhetett el, midőn a császárnak ismételt kiáltása Constantot a hálószobába hívta.

Rémülettől sujtva, az ajtónál megállt.

A császár ágya a szoba közepén állott, az éji asztal fel volt döntve és az éji lámpa, mely előbb az asztalon volt, most kialva feküdt a földön.

„Csak nem érte baj felségedet?” kérde Constant az ágyhoz rohanván.

„Nem,” szóla Napoleon, ki fölegyenesedve ült ágyában; „nem, nem ért engem baj. De ezen átkozott fehér kísértet itt volt megint. Velem is úgy akart tenni, mint d’Espagne tábornokkal, fel akarta dönteni ágyamat és engem megfojtani. De fölébredtem, mikor ezen rettenetes női szörny ágyamat óriási erővel a szoba közepébe tolt, — utánad kiáltottam, és a rém eltűnt. Mivel úgy látszik, hogy a fehér asszony nem szereti, ha több ember van a szobában, tehát te és Roustan nálam fogtok maradni ez éjjel.”

„És mindegyikünk, ha felséged megenge-di, töltött pisztolyt fog kezében tartani, hogy, a mint csak valami mutatkozik, azonnal rá löhessünk.”

„Ah, barátom, nem ismered a kísértetek hatalmát,” szóla mosolyogva Napoleon. „Ha rájok löttél, gúnykaczajjal visszavetik reád a golyót, és sértetlenül ballagnak tovább, ez rémszokás. De különben vegyétek pisztolyaitokat és ha a fehér asszony még emberileg érzékeny szívvvel bír, tisztelettel fog viseltetni irántatok.”

És a fehér asszony igazán emberileg érzékeny szívvvel látszott birni. Constant és Roustan, kik a császári ágynak mindkét oldalán feküdtek, hiába várták felvont pisztolylyal a jelenés visszatérését. Minden csendes és nyugodt maradott, nem mozdult semmi a teremben, melyben a császár, hivatól örzive, most végtére csendes álmat élvezett.

Midőn a császár másnap reggel fölkelt, arca még szokottnál sápadtabb és komorabb volt. Mig máskor öltözés közben vidáman és nyájasan mulatott komornyikjaival, ma néma skomoly maradt, és csak néha susogá összeszorított ajkai között: „Ez az átkozott kastély, ezen csúf rémfészek!” *)

Midőn Constant és Roustan a császár öltözését bevégezték vala, és már a szobát elhagyni akarták, a császár feje intésével hívá őket magához.

„Szót sem arról, miitt ma éjjel történt!” parancsolá. „Ha valami hire támad e jele-

*) Történeti dolog. L. Minutoli, die weise Frau. 17.

nésnek, haragom érend titeket! Távozzatok!”

És a császár pálmacsarnokba ment, fogadni kíséretének jelentéseit és a szokott kihallgatásokat adni.

Gyors fejbillentéssel és sötét tekintettel üdvözlé Münster grófot, ki legtiszteletteljesebb arczkifejezéssel, és legédesebb udvaronczy mosolylyal tudakozódott, hogy ő felsége nyugalmas éjt töltött-e.

„Nem jelentett önnek a kastélynagy semmit a rettenetes lármáról, mely tegnap este a kastélyban támadt?” kérdé Napoleon kedvetlenül. „Erősebb szögekről kellene gondoskodni, gróf ur, miken a képek akkép függesztessenek föl, hogy le ne essenek. Ha valakit fel akarunk akasztani, s ha csak kép volna, tartós akasztófáról kell gondoskodni.”

„Sire,” hebegé Münster gróf, — „nem foghatom meg — ezen kastély —“

„Akasztófának sem elég jó, mert leejti felakasztottjait,” kiálta hevesen Napoleon. „Ez átkozott egy kastély, és a levegő benne oly tikkasztó és szorult, mint egy patkányfészekben! — A kocsik hajtsanak elő! Induljunk!”

Többé a grófot egy tekintetre sem méltatá, hanem visszatért a mellékszobába, hová csak a vezérnagy és segédtszetei követték.

Negyedórával később a császár fényes és számos kíséretével hagyá el a baireuthi kastélyt, és Plauen felé indult, Mária Luiza császárnőért, ki ott töltötte az éjet, hogy azután vele együtt folytassa utját Drezda felé. Baireuthnak tegnap oly élénk utczái ma korán reggel még elhagyottak és néptelenek valának, az ablakok be voltak zárva, csak itt-ott pillantott egy bámuló kíváncsi arc az utczákon végig robogó fogatokra, és a császár halavány és sötét arczára, ki a nyitott kocsiban kevélyen, sötéten és hidegen nézett maga elé.

Midőn a kocsi a kapun keresztülment, Napoleon még egyszer visszafordult és sötét haragvillámmal tekintett vissza a kastélyra, melynek magas falai a hajnal világitásánál nagyon pompásan vették ki magukat.

„Átkozott oh kastély,” mormogá Napo-

leon. „Soha többé nem fogok itt éjjel maradni!” *)

Visszatámaszkodott a kocsi szögletébe, és komorul s hallgatva meredt föl az éghez.

Benn pedig a baireuthi kastélyban állt Münster gróf, a fejedelmi kastélyok felügyelője a pálmacsarnok magas boltozatos ablakánál, és feszült pillanattal nézett a császár után, kinek kocsiját innét még messze az országoton ki lehetett venni.

Most az ut egy kanyarodásánál eltűntek a fogatok a zöld fűzfák mögött, és a gróf Schluter kastélynagyhoz fordult, ki mögötte állott.

„De most kérem, mondja meg nekem, Schluter,” szóla a gróf, „mit vélt a császár? Mi érthette őt ezen éjjel?”

„Elérte őt az, mi mindazokat fogja érni, kik a fehér asszonyt háborgatni, vagy hatalmát kigunyolni merészkednek,” szóla Schluter ünnepélyesen.

„Csakugyan hiszi, hogy megjelent előtte?” kérdé ijedten a gróf.

„Tegnap még késő este és ma reggel hívtak engem a császárhoz. Akarja méltóságod tudni, hogy minek? A fehér asszony képe, melyet amott az udvarlóterem melletti szobában fölállítottam, ide vándorolt, és épen a császár szobája fölötti padláson oly erővel dőlt le, hogy mennydörgésként az egész kastély keresztül zúgott.”

„De ez lehetetlen,” szóla Münster gróf elrémülve. „Azt mondta ön, hogy a kép ott a kastély másik szárnyában áll, s hogy minden ajtót jól elzárt?”

„De azt is mondtam méltóságodnak, hogy lakatok és reteszek nem tartóztatják föl a fehér asszonyt, és hogy, ha járkálni kíván, a falak kinyílnak előtte, a lakatok és reteszek engednek, és a levegő hordja őt. — A levegő áthordta őt házának ellenségéhez, és haragja mennydörgésével fölébreszté őt álmából.”

„És emiatt hívatta a császár önt tegnap magához?”

„Igen, még azon szerencséhez is jutottam, hogy a nagy hatalmu császárnak a fehér asszony történetét beszélhettem el,” szóla Schluter gúnyos mosolylyal. „Megtet-

*) Napoleon saját szavai. L. Minutoli. 17.

tem, említvén azt is, mi d'Espagne tábornokkal történt.“

„De nem mondta-e, hogy a császár ma reggel is magához hívta önt?“

A kastélynagy igent inte.

„No, és mit akart akkor?“

„Le kellett írnom egész pontosan a ruházatot, melyben a fehér asszony kísérteni szokott, öltönyét, fátyolát, arcát, mindent le kellett írnom. Utoljára ajánlottam a császár figyelmébe a fehér asszonynak képét, melyet maga nézhetne meg, de ekkor dühös pillantást vetett reám, és egész haragosan szóla. „Nem, nem akarom látni! Kiméljete meg átkozott képekkel!“ *) Valóban úgy hiszem, a nagyhatalmu császár rettegett, és a fehér asszony rosszul bánt vele! Egész halvány volt a nagyhatalmu császár!“

És Schluter hangos nevetésre fakadt ki.

Münster gróf komolyan csóválá fejét, és sietett odahagyni a pálmacsarnokot és a kéjelmetlen kastélyt.

A kastélynagy megállt és hallgatódzott, míg a gróf léptei a távolban elhangzottak,

*) Történeti dolog. L. Minutoli. 17.

— azután a pálmacsarnokon keresztül a termekbe sietett, melyekben a császár lakott vala. A császár hálósobájába érve, félre tolá az ágyat, lehajolt a talajra, megnézvén ezt gondos szemekkel.

„Minden rendben van! Nem láthatni semmit!“ mormogá halkán; „a fehér asszony itt még gyakran sétálhat.“

Hangosan felkaczagott, és odahagyván a császári szobákat, ezek alatt fekvő magánylakjába ment.

„Most el akarom tenni kedves kincseimet, hogy be nem avatott emberi szem meg ne pillantsa!“ szóla, gondosan bereteszelvén maga mögött az ajtót. „Jertek, titokteljes kincseim, jertek!“

Ágyából hosszú fehér öltönyt, kis prémes köpenyt, és hosszú fekete fátyolt vett elő, s míg mind e tárgyakat gondosan összeszetevé, és egy ágya alatt fekvő ládába zárta, **) vidáman és fennhangon gúnydalt énekelt Napoleonra.

**) Ezen fehér asszony öltözékéhez tartozó tárgyak találtattak Schluter hagyománya közt, midőn ez 1820-ban meghalt. L. Minutoli. 17.

AZ AKADEMIA PALOTÁJA ÜGYÉBEN.

Kecskeméthy Aurél, az aranyos humoru Kálai, a leggénéálisabb magyar journalista, a vérváló humoru tárczairó, a Sürgöny legutóbbi számában oly talpraesett cikket ír ez ügyben, hogy minden értelmes ember azt mondja rá: mintha csak a számból vette volna ki! Nem állhatjuk meg annál fogva, hogy kivonatokat ne adjunk belőle, mert e kérdés itt úgy ki van merítve, hogy ha eredetileg írának is, csak ugyanazt és jobban nem mondhatnók. — Adjuk a házhelyre és a palota nagyságára vonatkozó passust, miután az alapos megerősítése mindannak, a miket e tárgyban fútolag többször érintettünk. Lássuk tehát:

„Dunapart sakademiai palota — ellentétek. A Duna a kereskedelem, a forgalom ere; partja a mozgásé, a zajé. Az akademiának semmi oka a Dunaparton sütkérezni; semmi dolga a Dunán; sem gyapjut, sem gabnát nem fog ki-be szállítani; sem hajót, sem csolnakot, még tudományos szempontból is, például valami világgörútra nem fog expedálni.

Nincs ok tehát, miért kellene annak a Dunaparton lenni; sőt ellenkezőleg, több okoknál fogva

nem kell annak ott lenni. Az akademia csendet igényel; nem utczai tetszelgő az, kinek a leglátottabb helyen kell pompázni; nyugodt berkeket keres az, hol észrevétlen, s háborítlan aknázzon a szellemvilág sötétében világosság után.

Ez nem pusztá elmélet; hanem nagyon is gyakorlati szempont. Akár mikép forduljon a haza sorsa, Budapest kereskedelme, s a dunaparti forgalom néhány évtized alatt oly óriási arányokat veend, hogy az akademia ott, a hova szánták, utban fog állani, s mint minden akadály, vagy ártani, vagy — előbb-utóbb elhelyeztetni.

E czélszerűségi szempontnál nem alábbvaló a főváros szépítésének szempontja. Igaz, hogy az akademia palotája a Dunapartot szépíteni segítene. De a Dunapart önként is szépül; a kereskedelem, a magán-vállalkozás, s a gazdagok izlése oda ültet palotákat. Pedig — mi tagadás benne, Pest már most is hasonlít bizonyos demimonde hölgyekhez, kiknek pompás ruhája nem a legtisztább szoknyát fedi el. Alig jó be az ember a csaknem nagyszerű Dunasorról a váciutczába s annak környékébe, a gyér paloták s két három eme-

letes szép bérházak mellett és körül disztelen falromok, rongyos putrik bántják szemeit, mintha csak valamely távol vidéki városkában lenne. És ez nem maló véletlen; hanem három évtized óta állandó jelenség; csak a Dunapart, s annak közelében Lipótváros fejlődött és bir egy főváros esinjával, előnyei- s jellemével.

Ha tehát valamit közköltésen építünk, azon kell lennünk, hogy Pestet oly oldalról szépítsük, hol a magán- vállalkozás nem teszi s soká tenni nem fogja. És e részben a város eddigi képes természetes alakulása is kezünkre dolgozik. Valamint ugyanis czélszerűbb helyiség akademiának a zajos Dunától távolabb eső városrész, melyen a fűvészkert s nemzeti muzeum áll: ugy e részén könnyebben lehetne olcsó telket is kapni, sőt néhány rongyos putrit is kisajátítani. És ekkor ismét a muzeum példájára, a palota bármi kis kerttel lenne övezhető, mely ha a csend tekintetéből közsétányul nem is szolgálna, legalább, szépségi s egészségi szempontból hasznos lenne a városnak. A mi pedig a távolságot illeti, semmi kétség, hogy azoknak nagyobb része, kik az akadémia szentélyébe járatosak lesznek, a lánczhyd környékétől távolabb lakik, mintsem az országuttól.

Igen, de ez okoskodás késő jó; s a mi fő: Pest oly föltétellel adá a dunaparti telket oly olcsón, hogy ott az akadémia épüljön. E föltételt, megvallom, nem szó szerint értelmezem. Pest városa adott telket, hogy — akadémiai palota épülhessen. De nem fog haragudni, ha azon telket az akadémia visszaadandja; hanem azt szép pénzért el fogja adni, nagyobb árért, mint a melyen azt az akademiának engedé, s e superplust önkéntes hazafi kötelezettsége értelmében az akadémia épületére fogja szentelni, akár hol épüljön is az.

Ennyit a helyiségről.

Már a mi az arányokat illeti, melyekkel az akadémia épülete birjon, e kérdés némileg összefügg a helyiséggel. Ha az akadémia a Dunaparton áll, sokkal pompásabb, ergo költségesebb épületnek kell lennie, mintha másutt áll; mert különben a dunaparti pompás házak és paloták, ha nem is elhomályosítani, de hatását csökkenteni fogják. E részben hivatkozom Berlinre, hol, ha nem állna csaknem egymás mellett muzeum, egyetem, fegyvertár, királyi palota stb, mindegyik külön nagyobb hatást fogna tenni.

Azonban ez tán mellékes, csak hogy az épü-

let „monumentalis“ legyen, ez a jelszó. Ez helyes. De mit kell érteni „monumentalis“ alatt? A Westminsterhez, vagy Louvréhez képest csekély fog az lenni, ha még ugy erőlködünk is. A monumentalis alatt tehát csak azt érthetni, hogy az monumentumszerű, azaz ne közönséges bérház vagy kóroda-alaku legyen, hanem styljén magas rendeltetésének jellegét viselje. Nem érthetem alatta, hogy nagyszerű, pompás és fényes legyen; mert nemes egyszerűsége is jól, sőt jobban illend akademiának, kivált magyar akademiának . . . . mert vajmi idegennek érezné magát a fényes palotában a szegény magyar tudós, ki, ha Isten és protectio kedvezésével elérte a dicsőség és haszon czimborassóját, a néhány száz forint fizeté-ü rendes tagságot, még oly kevéssé szokott a márvány-mozaik s sima parquettehez, hogy majd vajmi könnyen el is csuszik rajta.

„Az akadémia palotája váljék a nemzet becsületére!“ igen is; de ez nem annyira a palota külfénye, mint az intézet belérdemei, szellemi gyarapodása által lesz elérhető; különben csak oly nevetséges lenne, mint a minden oroszok fővárosának e nemü hatalmas intézetei, mikben megvan a fény és pompa, — de hiányzik a földolog — a czél, melyért épültenek, a tudomány és művészet termékenysége; vagy mint azon római városka óriás kapuja, melyre az ismeretes élcz keletkezett: viri Minii, claudite portas, ne urbs exeat.

Ha akademiánk palotája szerényebb leend is, büszkén fogjuk mutathatni a világnak, mint egy számra csekély, de hazaszeretet s áldozatkészség által soha más által utól nem ért nemzet művét, mely nem fejedelmek s kormányok bőkezűségéből, hanem egyesek filléreiből épült s nem a birodalmi népek adójából tartatik fönn, mint például a bécsi, melyhez, mi is adózunk, hanem ismét és ismét csak a magyar nemzetnek irodalma s nyelve iránti szent buzgalmából.

Legyen tehát az akadémia palotája rendeltetésének megfelelő, nemes, komoly izlésű épület; de nem kell, hogy nagyszerű s fényes legyen; mert az nem lehet; leykevesbé lesz pedig az a Dunaparton, hol az elől gazdag palota hátul házbér felett fogna alkudozni; egy Don Ranuldo di Colibrados hercegi neje, kinek elől biboros ruhája, rongyokkal van összeférezelve. . .“ stb. stb.

H Á Z I K Ö R.

A fejfájást elűzni és tartós alvást kellemes álmokkal előidézni. Dörzsölj össze egyenlő rész kendermagot és mákot rózsas- és bodzavizzel. A nyerendő nedvet sajtold aztán ki finom vászonruhán. Ezen folyadékba márts leruhát és kösd azt a homlok és halánték körül.

Táp fiatal pulykák számára. Végy 4 marék csalánlevelet, 2 marék ánizslevelet, főzd meg ezeket vízben, és vágd igen finomra. Tégy aztán hozzá 5 keményre főtt tojáshoz sárgáját, 3 marék korpát, 4 lat lőport és 1 lat kénvirágot. Minden reggel adj ezen tápból a fiatal pulykának. Két nap múlva a kénvirágot hagyd el. 10 nap múlva reggelenként adj nekik tápul összevágott csalánt és burgonyát. A fiatal pulykák ezáltal szépen nőnek és egészségesek lesznek.

Az írást megaranyozni. A tintába kevés enyvet kell tenni, és vele mint rendesen írni. Ha az írás megszáradt, rá kell lehelni, s azonnal egy lap habaranyat ráfektetni; ezt szorosán rá kell nyomni posztóval. Darab idő múlva ecsettel fel lehet szedni az írásról a felesleges aranyat.

A gyümölcsön neveket és különböző alakokat előidézni. Ha a gyümölcs félig megért, a lombzat elhárítandó mellőle, hogy a napsugárai teljesen rálöveljenek; a kívánt nevet vagy alakot ki kell aztán metszeni fehér papíron és ezt mézgával a gyümölcs verőfényes oldalára ragasztani. Azon pontok, melyeket a papír eltakar, egészen halványak maradnak és ha a gyümölcs leszedetik, az írás vagy rajz szépen és világosan veszi ki rajta magát. Ha az alakot érett gyümölcszinben akarjuk látni: azt minta módjára kell kimetszeni, mint a festők teszik, és aztán a gyümölcsre ragasztani.

A gyümölcsöt fris állapotban eltartani. Válaszd ki a gyümölcsöt, mielőtt még nem egészen érett, aztán a tökéletesen egészséges darabokat 4 napig tartsd gyengén meleg aszalósobában hogy vízfeslegüket elveszítsék; aztán végy hordókat, melyek meleg évszakban kívülről köszénkátránnyal bekenettek. A hordó belseje tökéletesen száraz legyen, aztán tégy a hordóba

egy réteg közönséges lisztet vagy korpát; reá egy réteg gyümölcsöt, ezt fedd be ismét korparéteggel, aztán ismét rakj gyümölcsöt, s ezt folytatd mindaddig, míg a hordó tele van. Ekkor tedd rá fedelét, a rovátkokba helyezz mézgaszineget, hogy a hordó légmentesen el legyen zárva. A felső fenékre tégy főszeréteget. Ha száraz helyen tartod így a gyümölcsöt, hat évig megmarad fris állapotában. Ha a gyümölcsnek még megvannak szárai, ezeket be kell vonni peccsétviaszszal.

Más mód a gyümölcsöt fris állapotban eltartani. Olvaszsz össze fehér viaszt $\frac{1}{3}$ rész megtisztított faggyúval. Ha a vegyíték langyos lesz, minden egyes gyümölcsdarabot márts be, hogy viaszburkolatot kapjon. Ha a viasz a gyümölcsön meghűlt, minden darabot finom papírba kell göngyölni, s aztán korpás hordóba tenni. Ha a gyümölcsből enni akarunk, azt megnyomjuk, mire a viaszburkolat tökéletesen le hull.

Biztosnak bebizonyult mag-próba. A megvizsgálandó magból tégy néhányat egy plékkanálba, fogd meg ezt harapófogóval és tartsd égő szén fölött. A csiraképes magvak mind szétpattannak, a nemképesek pedig feketén égnek meg és nyugodtan ott maradnak a kanálban. Ha a magvak gyorsan és éles recscsenéssel szökdelnek föl, ez jele a nagyobb frissességnek, mintha azok lassan és alig hallhatólag pattannak szét.

Franczia mustár készítése Végy 2 font igen finom dijoni mustárlisztet, 2 lat petrezselymet, 2 lat barabolyt, 2 lat tárkonyt, 1 darab foghagymát s 12 darab állókot (sardella); mindezt finoman vágd össze, s aztán a mustárliszttel őröld meg, erre tégy a tűzhöz 1 meszely, tömötségének $\frac{1}{3}$ -ig besűrített mustárt s hatlat finom fehér sót, ez a mustármalmon hozzá adatik a többihez s annyi víz öntetik reá, míg folyékony pép keletkezik. A mustár aztán fazékakba öntetik, és minden egyes fazékban egy hüvelykujj vastagságu izzó hűtetik meg. Miután ez megtörtént, minden fazékba önts 1 csepp jó fehér borecetet, mire a fazék bedugaszoltatik és beszurkoltatik.

T Á R S A.

I R O D A L O M.

Eredeti népmesék. Összegyűjtötte Merényi László. Első és második kötet. Pest 1861. Kiadja Heckenast Gusztáv. — Mondanunk is fö-

lösleges, hogy ez nem csupán mulattató olvasmány, hanem irodalmi szempontból nagybecsű gyűjtemény, mása az Erdélyi által gyűjtött „Népdalok és mondák“ című füzeteknek, melyekben a nép géniuszának legőslétebb, legszüziesebben

eredetibb érzése, gondolkozás és kifejezőmódja található föl azon költeményekben, melyek támadnak a népnél anélkül, hogy keletkezésüket forrásokat valaki elleshetette volna. Olyanok, mint a szél, nem tudni, honnan támadnak, hol végződnek. Hogy irodalmunk tisztán magyaros alakot öltött s a beteges német, a merev latin nemzetietlen irányt elhagyá, — egyrészt ezen gyűjteményeknek köszönhetjük. Költőink ezekből ismernek a népszellem nyilatkozatának eredeti alakjára. A jelen két füzetből a „Hölgyfutár“ is közölt mutatványokat. Tartalmuk a következő: A kigyóbőr. A szárdinai király fia. Vizi Péter és Vizi Pál. Kilinkó. A kerek kő. A farkas és a róka komasága. A szegény ember és a komája. A vén király. A medve és a farkas. Bolond Jankó. Néptalányok. A hamupipőke. A nádszál kisasszony. Az aranyhaju kertészbojtár. A csodaszörny. A lidércz. Prücsök János. Patkós Körmöndiné. A mostoha leány és az édes leány. A szegény ember és az obsitos. A terhes asszony. A vén leány. A boszorkány. Bolond Jankó.

P E S T I H I R E K.

— Apró hírek. Báró Kemény Ferencz volt erdélyi kancellár e napokban utazott át fővárosunkon. — Jámbor Pált (Hiadort) egyhangulag megválaszták a szabadkai főgymnasium igazgatói állomására. — Nagy Jakab, a híressé vált magyar tilinkós jelenleg a szent pétervári oroszokat ragadja el a bús oláh és magyar dalokkal. — Statistikai adatok szerint, az osztrák birodalomban jelenleg mintegy 16,000 fogoly ül börtönökben. — Erdélyi lelkes hölgyek aláírást nyitottak egy Deák Ferencznek nyújtandó diszbillikomra. — A Petőfi szoborra eddigelé történt adakozás, a Reményi új kimutatása szerint: 6979 frtra megy. — Türr nejének Szegedről díszesen himzett magyar kötetnyt küldtek. — Egy asszonyt fogtak el a napokban, ki az utczákon a kis lánykák füléből kiszedegette a fülöngyöket. — Hírszerint az erdélyi országgyűlést gróf Haller fogja megnyitni. — Gróf Berthier L. földbirtokos Párisból s Dalglish, angol parlamenti tag fővárosunkba érkeztek. — A 19 éves Hindy Árpádot, ki a Tancsicspörben is be volt börtönözve, elfogták. — Derby Griffith parlamenti tag fővárosunkba érkezett.

— Milyen bajt csinálhatott volna egy aljas rab! a megyeház megszállásakor valami elvetemült gonosztévő, ki 15 évi fogságra volt ítélve, levelet irt az ezredesnek, melyben a megye tisztviselőket azzal vádolta hazugul, hogy őket, már t. i. a rabokat felszólították a megszálló katonaságnak éjjeli közös megrohanására és lekonzolására . . . . Azonban mire a levelet az ezredeshöz akarta csempésztetni, azalatt a katonaság elvo-

nult, s megrémülvén, a levelet eltépte, s magát felakasztotta, — de levágtatván, kiszült az egész bűntény, melynél aljasabbat még e megrögzött utonálló is aligha követett el életében.

— Örömmel tudatjuk az olvasóval, hogy Kőváry Lászlónak „Erdély története 1848 és 49-ben“ czimű munkája e napokban került ki sajtó alól. Emich Gusztáv adta ki, s egy példány ára két forint. Kőváry Bem tábornok historiographja lévén, igen sok bec-es adat birtokában van, s a hős apó hadjáratait, s Háromszék történetét bizonyára igen érdekesen írta le. E művet K. L. tudtunkkal már évek előtt megírta de az ismeretes sajtóviszonyok miatt csak most adható sajtó alá.

— A „Csatár“-ban olvassuk: „biztos értesülés után írjuk, hogy a nemzeti színház igazgatósága a napi sajtóban s a közönség elfogulatlanabb, értelmesb részénél nyilatkozó ohajtásnak engedve, Bulyovszkynének egy időre vendégszereplés végetti megnyerésére lépéseket tett, melyek sikerét a nemzeti színház drámai föladata emelésének érdekében őszintén ohajtjuk.“

E G Y V E L E G.

A havasok lábujában lévő „Terme di Valvieri“ fürdőhelyről a következőket írják a „Times“-nek: Viktor Emánuel őfelsége nem fürödni vagy vizet inni jó ide s csak átutazik e fürdőn. — Hatalmas vadászlovon jár s magával hordja házát, vagy inkább előre küldi ezt, t. i. sátrát s a kísérete és tizenöt arab hegyi poni számára való sátorokat. A sátrak a völgyben egy óra járásnyira üttetnek fel, kopár szirtektől köryezett katlanban, mely fölött a messzeterjedő sziklarengeteg zergék házaja. A király csaknem az egyetlen kitünő havasi vadász Piemontban — szenvedélyes, ernyedetlen, gyors, elszánt vadász. Sok ideig úgy látszott meggyőződve lenni, mint ha királyokhoz nem is illenék egyéb foglalkozás, mint háború és vadászat, habár soha sem feledé ősei egyikének azon elvét, hogy „a fejedelmek legszebb kiváltsága: adni és megbocsátani.“ Míg atyja élt, a békés időkben, az alkori szavójai herczeg mindig az erdőket lakta. Ritkán volt látható; Pollenzo vagy Racconiggi erdei azonban annál többet látták őt, kétszövű fegyverrel vállán s oly egyszerűen öltözve, hogy egy paraszt, erdésznek nézte őt egyszer s három frankot ígért neki, ha meglesi és meglövi azt a rókát, mely az ő baromfiudvarában annyi kárt tesz; a király megtette a tréfát, a rókát lesen meglötte és zsebre tette a kiérdemelt három frankot.

Károly Albert halála után, midőn Viktor Emánuel a harcmezőn, a minisztertanácsban, a parlamentben volt elfoglalva, vadászati időtöltései nagy csonkulást szenvedtek. De azért a puskát soha sem tette félre s forró nyári napokon, mikor

még Cavour is kiállott a munkából s egy-egy vásárnapot eltölteni Leribe ment ki — a királynak is ünnepe lett és sátrát a „havasi boldogasszony“ közelében, a Val d'Orco csúcsán, vagy a Val d'Aosta valamely még hozzáférhetlenebb vadabb helyén ütötte fel s innen aztán négykézláb csúszott mászott meredélyek szélein egy-egy stambecco után. Viktor Emánuel vadász életmódja nagyon szigorú. Megfosztja magát az álomtól, éjfélkor rendszeren fölkel, felkelti háznépét, elmegy az istállókba, megnéni a lovakat, kutyákat, fegyvereket s meggyőződén, hogy minden rendben van, még pár órát pihen s hajnal hasadta előtt ismét talpon van; ekkor megrivall a kürt, a vadászat megindul, ő lóháton előre és fel oly sebesen, a mint csak a gyors hegyi poni bírja, aztán leszáll s megkezdődik a verseny közte és a leggyorsabb négy lábú közt, sziklákon és meredélyek fölött, melyekre más ember felhézve is szédül.

Nem rég nagy örömmel tért vissza Turinba s elmondá mint üzött egy bouquetint két egész napon át, mint maradtak el tőle hadsegédei, kalauzai, egész kísérete; csak ő ment a vad havasikecske után, közelebb nyomult hozzá, magasabb és magasabbra űzte; végül hozzá fért, lelőtte, vállaira vette s lehozta a roppant magasságból, mi új bizonyítéka rendkívüli testerejének.

A király azonban nem hiúságból s remismerő sportszenvedélyből te-zi ezen testedző gyakorlatokat. Orvosa Riberi nyíltan mondja neki, hogy az alkatában túlaradó életerő mérséklése végett, vagy e vadászatokat vagy az érvágó kést kell választania — ezen félelmetes műszert, mely a király atyját és testvérét a más világra küldte s végül Cavournak is megadta a kegyelemdőfést.

Viktor Emánuel negyven éves; alakata teljesége túlságba kezd átmenni; domboru melle, izmos karjai és czombjai aggasztó arányokat vesznek fel. — Az orvosok azt mondják, hogy balvégzet vár rá s ez csak folytonos erős testmozgással távolítható el. S ezért nem fél ő annyira a sikamlós ösvényektől, a vakmerő ugrásoktól, az omló görélytől, a sikjég veszélyeitől, mint a legkisebb esélytől, melyet a rá leskelődő ellenségnek nyújthatna. Az olaszok büszkék királyuk bátorságára s bámulatos merényeit a nemzeti büszkeség nemével emlegetik; bámulják őt, de nem versenyeznek véle. Udvaronczaik ragaszkodásból s nem sportkedvelésből követik őt. A hegylakók, a havasi vadászok rajognak érte nyílt beszéde s még nyíltabb erszénye miatt, de el-elmaradnak tőle s keresztet vetnek magukra, midőn emberi láb által még soha sem tapodott ösvényeken látják őt haladni.

September. 25. A fehérek. Dráma. Sir Patrikot Feleki, megszokott hidegségével ábrázolá, még ott is, hol az erély kifejezése, legalább több tüzet s pathoszt követelt volna. — Sept. 26. A szép molnárnő. Vigjáték, melyben Szathmáry Károly elég ügyesen személyesíté az együgyű szerelmes Jeant. — Sept. 27. II. Rákóczy Ferencz fogsága. Eredeti dráma. Ma Feleki több melegséggel játszta Rákóczyt, mint máskor szokta játszani. Szigeti igen eredeti pater Knittelius. — Sept. 28. Troubadour Opera, Verdítől. Voggenhuber Vilma Leonórája igazán romantikus szép alak volt. Hofbauer Zsófia, mint Azucena szépen énekelt és szabatosan játszott. — Sept. 29. Megint II. Rákóczy Ferencz fogsága. Az előadás nem kis előnyére szolgált, hogy Zrinyi Ilonát ezuttal Jókainé adta. — Sept. 30. Choisy kisasszony. Francia vigjáték, melyet illetelen czélzatai miatt, a közönség nem nagy élvezettel nézett végig; azonban gazdag kárpótlást nyert türelméért az ezután következő: Elisondói leányban, Offenbach ezen talán legkedvesebb operettjében *) Kőszeghy (Vertigo) vidoran énekelt és mesterileg alakított. Bognár Vilma szép csengő hangja a legcsillogóbb reményekre jogosítá a műértőket. — October 1. Dinorah. Opera. — Octob. 2. Rendkívüli előadás és Auer Lipót hangversenye. — Oct. 3. Az élet szinfalai. Lendvai jó Bois-joli. — Oct. 4. Ilka. Opera. Hollósi L.-né nagy hatással éneklé Ilka dallamait. Hofbauer Zsófi erőteljes hangja, jellemzetes öltözködése mindenkit és méltán meglepett. — Oct. 5. Az elizondói leány. Operette. — Oct. 6. A csikós. Népszinmű. Tamásy megkapó hűséggel személyesíté a jó vérű alföldi csikóst. Hangja, alakja, játéka — kétségtelenül háttérbe szorítja Németit. Ohajtjuk szerződését a nemzeti színházhoz.

Mintarajz-magyarázat.

1. Zsebkendő szeglet. — 2. Zsebkendő-himzés. — 3. Betük. — 4. Fehér és piros alapra himzendő betük. — 5. és 6. Gallér és kézelő kettős vászonra, himzés; a csokrok domboruan himzendők. — 7. D. A. Pettyezett himzés. — 8. Zsinorozási minta. — 9. O. R. Bárói koronákkal ellátva. — 10. b betű. — 11. Inggallér; himzés mullra. — 12. B. E. betük. — 13. Kis csokor zsebkendő-diszítésre. — 14. A 11 számú inggallérhoz kézelő. — 15. Cornelia. — 16. Diszítés apró szegélyekre. — 17. Zsebkendő-szeglet. — 18. A betű.

*) Fortunio-t tartják a legkedvesebbnek.

NŐVILÁG.

DIVATLAP A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkeszti

VAJDA JÁNOS.

Szerkesztő szállása : Lipót-utca 34. sz. 1. emelet. — Kiadó-hivatal : Pesten, egyetem-utca 4. sz.

Előfizetési föltételek az 1861. évi Nővilágra.

Egész évre (január—december)	5 ft. — kr.
Három évnegyedre (april—decz.)	4 „ — „
Félévre (julius—decz.)	3 „ — „
Negyed évre (october—decz.)	1 „ 50 „

Tíz példányra egy ingyenpéldány.

Az előfizetési pénzek bérmentett levelekben, ha lehetséges, a régi czimszervények beküldésével alólirt kiadó-hivatalba (egyetem-utca 4-ik szám) kéretnek intéztetni.

A Nővilág kiadó-hivatala.

NEMZETI SZINHÁZ.

October 7. Robin orvos. Auer Lipót hangversenye. — October 8. Ördög Robert. Meyerbeertől. — Oct. 9. Stuart Mária. Schilertől. — Oct. 10. Kunok. Er. dalmú. — Oct. 11. Rózsa és Rózsika. — Oct. 12. Észak csillaga. Meyerbeertől. (Teli ház.) — Oct. 13. A kísértet. Népsz. Szigetitől. Fodrák Miskában Szathmáry Károly vendégszínész — nem bukott meg.

October 14. Brankovics György. E darabot Egressy játéka tartja fenn, ki a czimszerepben delel — vagy magyarul — „kulminál“ ... Különbén a nemzeti színház azon végzetes átka, hogy a tragoediák komediává váljanak — ma is „treibolta unwesenjét“ a színpadon. Egy darab diszlet elvált helyéről s lezuhant a szereplők nagy ijedelmére és a közönség kaczájára.

Octob. 15. Don Juan. Mozart operája. E remek mű színházunknál többnyire kedvelt kielégítő személyesítőkre talál. Ilyenek főleg Hollósy L.-né, Bignio, Kőszeghy; — továbbá Voggenhuber, Markovics Ilka — és végre, ha nem akarná a művészi bravourt a falak repesztgetésében megtalálni, — Ellinger is. De mi haszna! A ki bájjal nem tud, az erővel akar hatni. Pedig művészetben — nem az erőben a báj, hanem a bájban az erő.

Oct. 16. Angyal és démon. Francia vigj.

Oct. 17. Az elizondoi leány. Operette. A festész álomképe. Ballet. Az operettekben már megszoktuk Markovics Ilkát kizárólag uralkodni a közönség kegyében; azonban a jelen operetteben hatalmas két vetélytársa akadt. Kőszeghyben, ki egy falusi ezermestert meglepő ügyességgel játszik, s Bognár Vilmában, ki egypár oly gyönyörű hangot vág ki, mely, kellő iskolát hozzá képzelve, nagy reményekre jogosíthat. Olyan hang ez, minőt színházunknál rég hallottunk: ifju hang, egyaránt erős és bájos. Vajha hozzá méltólag kiművelni elne mulassza.

Oct. 16. A völgy lilioma. Uj francia dráma, mely a közönség mulatni — vagy legalább csak szórakozni, időt tölteni vágyó részének ha nem is tetszésével, de legalább meglegedésével találkozott. A völgy lilioma egy kedves jó lélek, persze nő (már mi is lehetne más) ki a családi kötelesség s a szerelem összeütköző érzetei közti küzdelemben — elhervad. A czimszerepben Munkácsi Felekinét dicséri a sajtó és közönség egyhangulag. Feleki is egyik legjobb szerepére talál benne, egy kényes, szeszélyes angolt ábrázolván.

Oct. 17. Bánkbán. Opera. — még mindig teli ház.

Oct. 20. Béli Pál. Szomorujáték — a színlapon — vigjáték a színpadon. Hiába, a mit fontosabb mondunk, az nem élcz, — az szomorú valóság. A ki kaczagni akar, csak menjen a nemzeti színházba, mikor tragoediát hirdetnek. A komikumot földidéző véletlen soha sem marad el. Ma egy segédszínész mondott valami mulatságosat, ha jól emlékszünk olyanformát, hogy: a fejedelem szétozslott. Aztán kész a ne mulass!

Oct. 21. A völgy lilioma. Másodszor.

Oct. 22. Troubadour. Egedi Mari k. a. a

kolozsvári színháztól s Tanner István ur az egykori Horvátféle énekiskola növendéke — mint vendégek léptek föl, ez Luna gróf, amaz Leonora szerepében. És örültünk, hogy magyar operánk használható tagjainak létszáma már olyan nagyra nőtt, mikép már a vidéki színpadokról is ilyen képességek merülnek föl, kiket szükség esetén, a fővárosi színpadis alkalmazhat kiségitő tagokul, és a kik, mint például Tanner ur, még jövője iránt is reményekre jogosítanak. Mindketten zajos tetszést arattak, Egedi Mária k. a. pedig jelenet közben s pedig kétszer is — hivatott.

Oct. 23. Hamlet. Shakespeare. Egressi jól — értelmesen adja a czimszerepet, hogy e sokak előtt talányos egyéniség mintegy apróra elemeztetten, magyarazottan, a karzaton is érthetővé válik. Opheliára nézve ismételjük, amit multkor tán tréfának vett az olvasó, hogy az Opheliákat — arany hajjal, kék szemekkel, sápadt fehér arczczal képzelet mindenki, a miből világért sem következik, hogy ne játszhatnák a bogárszemű Rachelek, de tudják is azután játék s álcázás által azt helyrehozni, amit illusionkban az ábrándosság s érzelmesség ellentétes színe ront.

Oct. 24. Bánkbán. Opera. Megint nem fért be színi referensünk.

Oct. 25. A falusiak. Lendvai sok humorral adta Tárai grófot. Általában ő már is sokkal jobb a komikumban mint a pathetikumban, (fursán hangzik biz ez, de ki merne rá műszavat farragni?) — s jobb, ha minden tanulmányát e nemre fordítja.

Oct. 26. Sevillai borbély. Opera. Triebler Paulina k. a. mint vendég Rozina szerepében. Még az ének csak ment volna; de az Istenért! Lind Jenny művészete helyre nem üti lerombolt illuzionkat a bájos, kecsdús Rozina eszmény letőleg. A kisasszonynak nem jósolhatunk valóságos tapsokat ezen a materiális földön, ahol mind az ember, nemcsak szellemből áll az ember.

Oct. 27. Tündérlak Magyarban. Németből magyarosított színvilági mumia, a régi jó Gvadányi idejéből.

Oct. 28. „Csák“ P. Szathmáry K. szomorujátéka volt hirdetve, de Prielle C. hirtelen betegsége miatt elmaradván — Szigligeti „fenn az ernyő, nincsen kas“ adatott, azon vigjáték, melynek legfőbb komikuma abban áll, miszerint patogós rimei ugy elbájolták a tudós birákat, hogy a 100 arany jutalmat neki ítelték. E darabban a színész mindmegannyi jámbor iskolás fiuként tűnik föl, kik szülőik nevenapjára ékes rigmusokat szavalnak. No de ha a mi bölc akademikusaink fülei a rimekben annyira gyönyörködnek, Szigligeti sokkal okosabb és génialisabb, semhogy e derék öreg urak gyöngéjét föl ne használja. Mivel a francia, kinek mértéke nincs, rimekben és nem jámbusban ir, mert arra nyelve képtelen — utczu neki! majmoljuk mi is a francziát szégyenségében, ha gazdagságában ugy sem tudjuk utánózni.

Oct. 29. Észak csillaga. Meyerbeertől.